

VERDAL KOMMUNE

Rådmannens stab

7650 VERDAL

Tlf. 74 04 83 32

Telefaks 74 04 82 01

Arbeids- og sosialdepartementet	
Saksnr.: 200400403	Dok.nr.: 51
Arkivkode: 416.9	Dato: 27.10.04
Avd.: SAP	Saksbeh.:
U.off.:	

Arbeids- og sosialdepartementet

Postboks 8019 Dep.

0030 OSLO

Verdal 26.10.2004

Deres ref.
200401570

Vår ref.
03/05556-053

Arkiv
024 F &40

Saksbehandler
Harald Myrvang

HØRINGSUTTALELESE TIL NOU 2004:13. EN NY ARBEIDS- OG VELFERDSFORVALTNING.

Verdal kommune har siden august 2002 deltatt i prosjekter knyttet til samordning av aetat, trygdekontor og sosialtjeneste. Først et pilotprosjekt "Arbeid i Sikte" med det siktemål å få flest mulig langtidsbrukere av trygdeytelser og økonomisk sosialhjelp over i arbeid, skolegang eller annen arbeidskvalifisering. Fra 15.01.04 ble prosjektet utvidet til en fullskala sammenslåing av aetat, trygdekontor og økonomisk sosialhjelp og så snart datatilsynet godkjenner grunnlaget for det vil også sosialhjelpen bli statlig i forsøksperioden. Dette prosjektet "Arbeid & Velferd", er en av samordningsforsøkene til arbeids- og sosialdepartementet.

Det er med grunnlag i erfaringene fra disse prosjektene så langt, vurdert opp mot situasjonen før prosjektene ble iverksatt, at Verdal kommune finner god grunn til å avgi en høringsuttalelse.

Høringsuttalelsen ble enstemmig vedtatt i Verdal kommunestyre 25.10.04.

Generelle merknader.

Grunnlagsmaterialet i utredningen er omfattende og grundig, både når det gjelder oversikt over dagens tjenester, analysen av dem og vurderinger i forhold til framtidig organisering.

Det hadde vært ønskelig at utvalget kunne lagt større vekt på erfaringene fra forsøksvirksomheten, men vi har forståelse for at mange av forsøkene har kommet for kort til å få vesentlig innvirkning på utvalgets arbeid. Når Stortingsmeldingen skal skrives forutsetter vi at erfaringene fra forsøkene blir tillagt langt større vekt.

Når det skal foretas en så vesentlig omorganisering, er det viktig at den er tilstrekkelig til å kunne møte morgendagens utfordringer. Som vi kommer tilbake til, mener Verdal kommune at utvalget burde gått lenger i sine anbefalinger.

Teilnehmerdaten	
NAME	PLATZ
WIRTSCHAFTS	BERUF
WIRTSCHAFTS	BERUF
WIRTSCHAFTS	BERUF
:PLATZ	

All omorganisering som berører ansvarsområder, endrer grenseflater. Utvalgets anbefalinger endrer i liten grad dagens uhensiktsmessige grenseflater mellom stat og kommune og mellom ansvaret til dagens etater. Dette kan ikke brukerne av tjenestene være tilfreds med.

Erfaringene vi har fått i Verdal kommune, er at det er en meget viktig sammenheng mellom arbeid og inntektsikring og at dette bør gi seg klarere organisatoriske følger enn det utvalget har anbefalt. Fattigdomsbekjempelse må også ses i dette lys.

Kommentarer til noen av kapitlene i utredningen

Departementet har i høringsbrevet bedt om at høringsuttalelsene knyttes til de enkelte kapitler i utredningen.

Kap. 6. Målene for en organisasjonsreform

Målsettingene for en organisasjonsreform er skissert slik:

- Flere i arbeid, færre på trygd eller sosialhjelp
- Bedre brukerretting
- Mer effektiv forvaltning

Disse målformuleringene støttes fullt ut, men vi kan ikke se at den omorganisering utvalget anbefaler er det beste virkemidlet til å nå målene.

Kap. 7. Reformbehovet

Utvalget peker på at arbeid ikke har tilstrekkelig fokus og kraft i dagens arbeids- og velferdsforvaltning og at dagens oppsplitting av ansvaret for arbeidslinjen ikke samsvarer med brukernes behov. Dette er vi enig i og støtter derfor utvalgets syn på at en sterkere fokusering på arbeid som virkemiddel må være hovedbegrunnelsen for omorganisering.

Men etter Verdal kommunes syn finnes det også andre viktige begrunnelser for reformbehovet. Dagens oppsplittede ytelsesforvaltning og mangel på helhetlig tenkning på inntektssikring må bedres dersom fattigdom skal kunne bekjempes. Etter vår oppfatning er det i samspillet mellom arbeidslinja og en samordnet ytelsesforvaltning vi best kan imøtekomme brukernes behov.

Samordningsforsøkene i Verdal og andre steder er i seg sjøl en viktig begrunnelse for reformer. Disse forsøkene har kommet fordi man lokalt har sett at dagens organisering ikke har vært tilstrekkelig og forsøkene har allerede gitt resultater som:

- Raskere overgang til skole, arbeidstrening og varig arbeid
- Kortere passive stønadsforløp
- Brukerne har færre instanser og forholde seg til og får en mer samordnet og helhetlig saksbehandling.

Verdal kommune kan ikke se at reformbehovet gir seg tilstrekkelige utslag i anbefalingene fra utvalget.

Kap. 8. Krav og hensyn knyttet til organisering av offentlig virksomhet

I dette kapitlet tar utvalget opp viktige utfordringer som må vurderes i forhold til framtidig organisering:

- Det offentliges ansvar for velferdspolitikken
- Stat eller kommune som politisk ansvarlig
- Styling av offentlig ansvar for velferdspolitikken
- Private aktører i velferdsforvaltningen
- Forholdet mellom rettigheter og plikter
- Kostnadsoverveltning
- Bredde eller spissing av mål
- Rettssikkerhet

Vi vil understreke at det offentlige fortsatt må ha ansvaret for landets velferdspolitik og at det er det offentliges ansvar å finne virkemidler som sikrer at de minst ressurssterke og de fattigste får et meningsfylt liv, fortrinnsvis gjennom arbeid eller annen aktivisering og ved en forsvarlig inntektssikring.

Utvalget peker på viktige hensyn som må ivaretas:

- Geografisk nærhet til brukeren
- Både nasjonale og lokale hensyn
- Samordning på et bredt felt av tjenester og ytelser

Etter vår oppfatning kan disse hensynene ivaretas både av en ren statlig eller en ren kommunal organisasjonsmodell.

Utvalget legger stor vekt på forskjellen i dag mellom stat og kommune når det gjelder bruk av skjønn. Vi finner grunn til å peke på at dagens skjønn i ubetydelig grad utøves av kommunenes politiske organ. Vi mener det er det lovmessige grunnlag og ansattes kompetanse som er avgjørende for god skjønnsutøvelse. Vi kan ikke se at det statlige forsøket vi deltar i har medført at skjønnsutøvelsen har fått negative følger for brukerne, snarere tvert imot fordi skjønnnet nå i langt større grad utøves tverrfaglig.

Det er viktig at myndighetsutøvelse utføres av offentlige instanser, men det må også være mulig at deler av tjenesteproduksjonen utøves av private aktører. Dette må imidlertid ikke gå ut over det offentliges evne til å beholde og videreutvikle kunnskap og erfaringer på viktige velferdsområder.

Vår erfaring fra forsøksprosjektene vi har deltatt i, er viktigheten av koblingen mellom rettigheter og plikter. Her er det behov for lovendringer som understøtter dette. Men det er minst like viktig at vi får en helhetlig og samhandlende organisasjon som i fellesskap kan ivareta dette prinsippet.

Vi er enig med utvalget i at man bør komme fram til en organisasjonsmodell som i størst mulig grad forhindrer kostnadsoverveltning og gråsoner og at et samlet organisatorisk ansvar kan bidra til dette.

Når det gjelder rettssikkerhet står vi uansett organisasjonsmodell overfor store utfordringer. Rent praktisk må det gjøres noe med informasjonsflyt og de IT-baserte løsningene, og det må gjøres lovmessige tilpasninger. Erfaringene fra prosjektene i Verdal er at personvernet i langt større grad enn i dag må være rettet mot brukernes ønske om tverrfaglig bistand.

Kapittel 9. Drøfting av mulige organisasjonsmodeller

Utvalget har i sin utredning skissert følgende krav til en ny arbeids- og velferdsforvaltning:

- Brukere i skjæringsfeltet mellom mellom de 3 etatene må fanges opp bedre enn i dag, spesielt de med lange stønadsforløp
- Arbeids- og velferdstjenestene må også gi varierte tilbud om meningsfylte aktiviteter til de som ikke kan være i arbeid.
- Bedre kontaktflate med og virkemidler i forhold til arbeidsgivere
- Fleksibilitet i tilgang på virkemidler, også ut over administrative grenser som kommunegrenser.
- Brukerretting hvor organisasjonsmodell ikke skal hindre avklaring av behov for tiltak.
- Organisasjonene må være både formåls- og kostnadseffektiv.

Dette er krav som Verdal kommune gir sin fulle tilslutning til.

På grunnlag av disse kravene drøfter utvalget primært 4 organisasjonsmodeller:

- Modell 1. Statlig arbeidslinje med en statlig etat for arbeid og inntekt og en etat for pensjoner, helserefusjoner m.m.. Denne modellen har 4 ulike alternativ for tilknytning til sosialtjenesten fra at hele sosialtjenesten skal være en del av etaten for arbeid og inntekt til at hele sosialtjenesten forblir kommunal.
- Modell 2. Kommunal arbeidslinje med kommunalt ansvar for tjenester og ytelser knyttet til arbeid/ redusert arbeidsevne og en statlig etat for pensjoner.
- Modell 3. Statlig enetatsmodell eventuelt med oppdeling i en divisjon for arbeid og inntekt og en divisjon for pensjoner. I denne modellen forutsetter utvalget at hele sosialtjenesten blir en del av den statlige etaten.
- Modell 4. Kommunemodell. Denne modellen forutsetter alt ansvar for arbeid, inntektsikring og pensjoner forvaltes av kommunene.

Kapittel 10. Utvalgets anbefalinger

Utvalget anbefaler:

- En statlig etat for arbeid og inntekt
- En statlig pensjonsetat
- Fortsatt kommunalt ansvar for hele sosialtjenesten
- Utredning av en ny statlig arbeidssøkerstønad
- Førstelinge for avklaring og samordning av arbeidsrettede tjenestetilbud, fortrinnsvis med samlokalisering med pensjonsetaten og sosialtjenesten

Verdal kommunes syn**Organisasjonsmodell**

Verdal kommune går inn for at modell 3, en statlig enetatsmodell blir valgt som framtidig organisasjonsmodell for arbeids- og velferdsforvaltningen. Modellen foreslås tilpasset slik at bare økonomisk sosialhjelp av sosialtjenestens oppgaver blir omfattet. Det synes ellers fornuftig at etaten blir delt i to divisjoner med slik fordeling av oppgaver som utvalget har skissert.

Dette standpunktet begrunnes med:

- Denne organisasjonsmodellen tilfredsstiller etter vår oppfatning best de krav og premisser utvalget sjøl har skissert i kapittel 9.
- Organisasjonsmodellen er svært lik samordningsforsøket i Verdal. Erfaringene så langt viser at brukerne er best tjent med en tett kobling mellom arbeid og alle former for offentlig inntektssikring.
- En slik organisasjonsmodell fører til nye grenseflater, bl.a. mot rusrelaterte oppgaver og boligproblematikk. Vår oppfatning er at det vil være mye lettere å finne botemidler på disse grenseflatene, enn ulempene med å beholde en splittet ytelsesforvaltning.
- Utvalgets anbefaling vil føre til at de som står lengst fra en arbeidsplassering i en kommunal sosialtjeneste, i enda større grad blir stigmatisert og fattigdomsbekjempelsen vanskeliggjort.

Førstelinjetjeneste

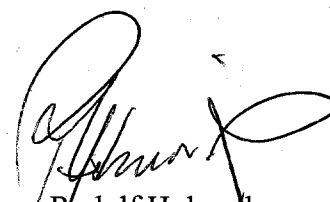
De krav og premisser utvalget har satt for denne tjenesten er knyttet til arbeid og arbeidsrelaterte tjenester i tillegg til at tjenesten skal være geografisk, fysisk og kommunikasjonsmessig lett tilgjengelig og at alle brukergrupper skal sikres god service.

Verdal kommune mener det er for snevert å koble førstelinjetjenesten bare opp mot arbeid og mener at det nettopp er i samhandlingen mellom arbeids- og ytelsesrelaterte tjenester det er viktig å komme tidlig inn. Dessuten vil det i mindre kommuner være bemanningsmessig nødvendig å ha en felles førstelinje. Vi mener at ansvarsforholdene bli mye klarer i førstelinjen med en enetatsmodell og er derfor uenig i utvalgets anbefaling på dette punkt. Allikevel er det viktig at førstelinjen internt organiseres slik at en ikke mister fokus på arbeidsrelaterte tjenester.

Arbeidssøkerstønad

Utvalget foreslår at det blir utredet en arbeidssøkerstønad som ikke er knyttet til opptjening av rettigheter. Verdal kommune støtter dette, men mener at det bør settes i gang et større utredningsarbeid av hele ytelsesforvaltningen med sikte på enheltig ansvar, forenklinger og insentiver rettet mot arbeid.

Gerd Janne Krisoffersen
ordfører

Rudolf Holmvik
rådmann